

Andrei Gazsi

BUNUL MEU MARTI

- poeme -

LIMES

2021

CUPRINS

Marți	5
Eu am avut noroc	7
Dacă aș fi știut	8
Când m-am născut	9
Statuia	10
Paznicul de iluzii	11
Vrâjga	12
Înainte eclipsei de lună	13
A căzut un demon pe pământ	14
Balta fără nuferi	15
Ora de caligrafie a lui Marți	16
Liniștea spintecată de aripa fluturelui	17
Din lumea ferecată cu arginți	18
Aici totul îți aparține	19
Din liziera pădurii	20
Arhitectura din vis	21
O romanță ciuruită de molii	22
Invitație la film. Îți place Brahms?	23
O studentă diamantină de care Marți n-a aflat	24
Până unde mă vor duce îngerii?	25
Liniștea de mătase	26
Ursul polar și puii lui dezmiertați	27
Nu ezita! (un îndemn al lui Marți)	29
Cât o Duminică	30
Cărarea nordului	31

Bătrânul și umbra	32
La o cafea cu Marți	33
Statuile se vindecă la fel ca oamenii	34
Câinele orb scurmă-n zăpadă întunericul	35
Strada meseriașilor	36
O zi în cinematograful muncitoresc	37
Mapa și ciocanul	39
Culegătoarele de perle	40
Metroul care nu a mai oprit în stație de câteva zile.....	41
Fotografia din Turnul Eiffel.....	42
Emigrantul.....	43
Covid-19.....	44
Cireșe de mai.....	45
Spovedania lui Marți.....	46
Ia-l de mână pe Marți și hoinărește!	48
Sub cerul liber al poemelor mele	49
Crainica fără chip.....	50
Prin gaura cortinei	51
Conturul clipei	52
Prostituata din fața cinematografului.....	53
Piramida inversată	54
Încărcătorul de argint	55
Dimineața se însenina într-o altă zi.....	56
La făgădăul lui Marți.....	57
Calea nepăzită	58
Balansoarul.....	59
Zebra de la Conti.....	60
Sub un arbore galben.....	61
O tăcere a lui Marți.....	62
Ducipal	63

Scrie-ți povestea!.....	65
Puiul de mistreț.....	66
Dansatorul.....	68
Desen.....	69
70.....	70
Liniștea nudă.....	71
Hotarul vrăjit.....	72
Pietre colorate și scoici străvezii.....	73
Fulgurație.....	74
Ruinele bisericii din Almudena.....	75
Ispita.....	76
Clădește-ți o gară!.....	77
Zmeii blânzi.....	78
Orașul de la Mediterană.....	79
Așteptându-mi rândul.....	80
A mea ghilotină.....	81
Noapte albă.....	82
Vă mai spun o dată.....	83
Cangurii de zăpadă.....	84
Testament sub sigiliu.....	85
Sigiliul.....	87
Încălecat pe o cămilă albastră.....	88
La marginea pământului.....	89
Am făcut tot ce ținea de noi.....	90
Blestem ori înălțare?.....	91
Flori de măr cu albine.....	92
Verdictul.....	93
Despre autor.....	95

EU AM AVUT NOROC

Eu am avut noroc,
am găsit ușa deschisă și am intrat,
perdelele erau coborâte la nivelul ochilor și
am putut să văz cum Dumnezeu
îmi croșeta viața cu ace lungi, lustruite pe lună.

Am fost cu băgare de seamă,
lumina umbla printre lucrurile mele,
eram cu toții acasă, câinele lătra în curtea din spate,
vecinii erau rezemați de gardul dinspre uliță,
părinții mei, amândoi, trăiau,
doar bunicul lipsea de mai multă vreme,
fiind plecat la război.
Norii erau acățați de cer, ploile veneau
și plecau în cumiștenia lor.

Iubirea era feliată de mama cu ață
precum mămăliga aurie, răsturnată pe masa
în jurul căreia eram așezați fiecare la locul său,
ascultând rugăciunea rezemată de stâlpul casei.

*Tu ai avut noroc, mi-a zis Marți,
ai găsit ușa deschisă și ai ieșit și așa
ai putut să vezi cum pământul se rostogolea
prin lume ca un bob de strugure răscopt.*

Mă bucuram ori de câte ori vacanța mă prindea în ploaie,
mă rugam să plouă continuu, dar, vai,
prima zi de vacanță începea cu prima zi de sapă,
cu adunatul fânului, al borceagului,
prima zi de vacanță se stingea într-o tristă după-amiază.

În singurătatea unui timp acățat de veșnicie,
lumina nu era lumină, bucuria nu era bucurie,
ci doar o copilărie înglodată până peste cap
pe singurul drum dintre anotimpuri.

Vulnerabil, culegeam strugurii încă necopți ai suferinței.
Noaptea, cei mari își îngropau emoțiile în fundul grădinii,
ca, la sfârșit de săptămână, în duminicile spălate în halău,
să se căiască în batista bisericii. În sistemul lor de oglinzi convexe,
iluziile pârjoleau realitatea, nășteau durerea,
care intra în patru labe în viața oamenilor precum bețivii
în bârlogul morții.

*Privește lumina din întuneric, mă îndemna Marți,
înfige patru ace în nefericirea ce-ți crește pe umărul stâng,
drenează veninul, letargia lui din dintele viperei!
Și într-o zi, când vei privi în urmă,
anii care au trecut te vor fascina.
Sinceritatea absolută ucide,
nimic nu poate fi tănuit pe pământ.*

*Dacă aș fi știut, i-am zis, astăzi aș fi reușit
să dau ascultare inimii.*

CÂND M-AM NĂSCUT

Nici un om nu s-a mai întors de la Cotul Donului pentru a continua războiul sub Coasta Cornului, la bolta satului unde mama cumpăra pe datorie marmeladă, ulei, uneori stofă la metru, sticlă pentru lampă, fotoghin, rareori halva.

Boltașul le citea ziarul văduvelor, omului nou cu colectivizarea în nări, notând cu creionul chimic în catastif datorniciei.

Partizanii cădeau pe capete în munți. Focul albastru pârjolea holdele, foamea umbla desculță prin colbul catifelat – surâs amar pe manșeta cămășii cârpite de bunica.

Prin ochiul ferestrei văd astăzi o toamnă galben-verzuie, veninul acelor războaie care m-au îmbolnăvit fără leac, bântuit de lilieci albicioși, desfrânați.

Bucură-te, îmi zice Marți, măcar tu l-ai văzut, în carne și oase, cum se scâlde în apa Iordanului!

Nu sunt sigur că era el, semăna mai degrabă cu tata, ostenit după o zi de coasă și de destin. Chipul lui era luminat de o lumină ciudată, tomnatică, ruginie. Atingerea îi era de mătase scumpă, trupul alb, uitătura dreaptă ca țevile de tun, ca ziua în care m-am născut, ca ziua în care, neavând ce încălța, i-am încălțat cizmele din piele de bivol pentru a birui zăpezile.

STATUIA

A coborât din marfarul zăpezilor înfășurat
 în pelerina de culoarea războiului, ca o statuie.
 Vântul s-a tăiat în baioneta ascuțită a ridurilor.
 Privirea lui metalică, trasă în tenta bronzului,
 era luminată de luna acățată de hornul gării.
Bine-ai venit acasă, vecine!
 i-a strigat impieगतul împietrit cu mâna la chipiu.

Pentru a nu-i răntui pe cei dragi cu noaptea-n cap
 și pentru ca surpriza să fie mai dulce, s-a așezat picior peste picior
 pe banca din spatele șipotului de sub monument
 și a adormit, de atâta trudă, cu fruntea în palmă,
 sperând ca zorile să-i redea conturul.

L-au ajuns multe dimineți de atunci pe aceeași bancă,
 dar nimănui nu i-a trecut prin cap să-l întrebe de unde vine
 ori de-al cui îi. Părea răsărit, acolo ca un copac, de când lumea,
 pe laița aceea din spatele șipotului încastrat în zidul timpului
 ca un pescăruș în culoarea unui val rămas în larg.
 Oamenii s-au obișnuit cu el, îmbrăcat așa, ca o statuie învelită
 în pelerina unui război șters din memoria lor.

După ce-și dădeau binețe, înainte de a-și umple vasele
 cu apă de izvor, sătenii o gustau bând-o din pumn,
 apoi plecau mai departe pe la casele lor,
 dar nu fără a mai sta un pic de vorbă la umbra copacului.
 Uneori copiii mai neastâmpărați i se urcau în cârcă,
 îl trăgeau de urechi, de mustățile-i îngălbenite, ca mai apoi
 să coboare ca pe tobogan pe umăru-i stâng, chicotind.

Cum a fost? a îndrăznit bunica să-l întrebe într-un târziu,
 în timp ce izvorul îi golea nimicul din găleată.
Apăi, cum să fie, ca la război, i-a răspuns îngerul mutilat
 din tăcerea-i de bronz.

PAZNICUL DE ILUZII

Poștașul, după ce bunicul a pierit în război, a continuat să aducă scrisorile lui de pe front, chiar și după înmormântarea lui și a celorlalți, căzuți în numele țării, sub marmura ieftină și gri. Bunica le citea cu o bucurie firească celorlalte văduve și mie, nenăscutului, mulțumind cerului că mai poate fi cu el și cu mine.

Într-una dintre scrisori povestea despre bătălia de pe Valea Neagră, unde peștii, din cauza vacarmului regizat de generalii înstelați, de icnetul obuzelor care răsturnau pământul peste morți, dar și peste cei vii în egală măsură, înotau în susul râului. După care, cu un firesc creștinesc, întreba de fiecare în parte, de cânele rămas în lanț în dimineața plecării lui la oaste, împărțea munca din gospodărie, de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat, fiecăruia dintre cei trei feciori, ca bunicii să-i fie mai ușor.

Pentru mine, a rămas paznicul iluziilor mele, îngerul botezat care m-a învățat să culeg izma-stupilor, care mi-a arătat cum să descăț norii de cuibul vulturilor golași în ploaie, în ploaia vijelită peste războiul lui și al bunicii, unde pleasna fulgerului lumina foaia scrisorii încă nescrise.

VRĂJGA

*Dintr-un blăstăm va atinge pământul această copilă,
spuneau femeile ieșite cu lucrul la poartă, dintr-o întâmplătură,
așa socotesc toți oamenii cu scaun la cap. Păcatul ei
nu poate fi iertat și nu se face să mai treacă pe ulița noastră
gătită de duminică și nici prin umbra sfintei biserici.
Iată de ce aruncau cu pietre după tânăra mamă cu burta la gură,
și cu ocară, chiar și copiii inspirați de opintea părinților.*

*A fost fată-n casă cândva, mi-a suflat Marți la ureche, la un român avut,
până când acesta a aruncat-o în stradă văzând-o că se îngroașă,
„printre țigani”, ca nu cumva să aducă rușine în ograda familiei lui.
Eu-s gazdă și văzut în sat și nu dau seamă la nimeni,
le spunea celor cu care se întâlnea pe hotar ori la slujba de duminică.*

Vrâjga, fiindcă așa a fost înregistrată în acte copila născută-n păcat,
a crescut cum a putut, frumoasă ca un asfințit sculptat
în miezul unui diamant african, înaltă și zdravănă ca o nadă-n vânt,
cu o voce cu care sucea capul oricui, pasul ei lung, de felină,
se desena ca o veste bună în inima ei mai degrabă tristă.

De Crăciun ne colinda cu ale ei neamuri și colindul lor
dezlega porțile ferecate, îngerii se îmbulzeau la ferești
să asculte. Din ochii ei izvora taina sfântă, dar și cea păgână,
într-o învoire ce înălța colindul acolo unde respirația mea
rămânea acățată de încuietoria raiului.

După ce isprăveau, mama îi îmbia cu de toate,
tata turna în pahare vinul încă necopt. *Eu nu beau, Andriș baci,
zicea Vrâjga, dar îl torn în damigeană și-l duc omului meu.*

ÎNAINTEA ECLIPSEI DE LUNĂ

Astronautul, de care v-am mai vorbit, a înghebat, de dragul copiilor, în curtea școlii, din tot ce a mai găsit prin ograda lui Adrienici, prin podul prăfuit al casei lui, prin buzunarele soldaților pieriți în ultimul război mondial, o navetă spațială, fumegândă, gata de lansare.

Sătenii se minunau în trecerea lor pe strada principală, își făceau sfânta cruce de trei ori la vederea mașinăriei. Copiii, singuri ei, în cârdășie cu dibaciul inventator, se făleau, șușotind între ei, visând la o ieșire în spațiul dintre pământ și cer, mai aproape de stele, în vacanța de vară.

Dihonia s-a strecurat prin lumina șticloasă a felinarului în fâgădăul lui Antimarț. Mai-marii comunității erau porniți rău de tot împotriva omului cu stele în cap, alții, mai mărunți, ziceau doar să plece cât mai repede cu naveta lui, până nu-i prostește fără leac pe copii.

Doar fetei morarului i se părea că omul e chipeș foc, că e înțelept și inimos, că ar fugi cu el în lume fără a clipi, chiar și în stele dacă-i va cere, era modul ei de a se îndrăgosti dictatorial.

De fapt, erau momentele dinaintea eclipsei de lună, când necuratul coboară pe pământ să sucească mintea fetelor fete. Lumea, de la mic la mare, se cocoțase pe dealul țintirimului să vadă cum umbra pământului încalecă luna arămie. Un zumzet de uimire amestecată cu teama nepământeană se rostogolea ca un tăvălug peste misterul dezbumbat, lăsând uitătura fetei morarului să surprindă demonii ce-i țineau drumurile legate.